

PŘÍRODOPIS - Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět přírodopis se vyučuje v 6., 7. a 8. ročníku dvě hodiny týdně a v 9. ročníku jednu hodinu týdně. Výuka probíhá ve třídě, učebně výpočetní techniky, odborné učebně chemie, některá témata se realizují formou praktických cvičení v přírodě, laboratorních prací a exkurzí.

Vzdělávání směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny, poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům, umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se, podporuje vytváření kritického myšlení a logického uvažování, učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě. Vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích, seznamuje žáky se stavbou živých organismů.

Výuka přírodopisu navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která přibližuje přírodovědné poznávání žákům prvního stupně, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce.

V předmětu jsou realizována průřezová témata Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí), Multikulturní výchova (Etnický původ), Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí) a Mediální výchova (Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení).

Tematický okruh Rozvoj schopností poznávání (OSV) je realizován v 8. ročníku v rámci učiva Anatomie a fyziologie člověka – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, dovedností pro učení a studium.

Tematický okruh Sebepoznání a sebepojetí (OSV) je realizován v 8. ročníku formou diskuze o možnostech prevence úrazů a nemocí, životním stylu a jeho vlivu na fyzické a psychické zdraví jedince.

Tematický okruh Etnický původ (MuV) je realizován v 8. ročníku v rámci učiva Fylogeneze a ontogeneze člověka – diskuze se zaměřením na rovnocennost všech etnických skupin a na neslučitelnost projevů rasové, kulturní, náboženské či jiné intolerance s principy demokratického života.

Tematický okruh Ekosystémy (EV) je realizován v 6., 7. a 9. ročníku:

6. a 7. ročník – formou konkrétních příkladů živočichů, rostlin a hub (rozšíření, význam, projevy chování, ochrana) jsou žáci vedeni k pochopení propojenosti jednotlivých ekosystémů a nutnosti jejich ochrany

9. ročník – v rámci učiva Organismy a prostředí žáci zpracují formou referátu nebo prezentace konkrétní příklady vzájemných vztahů organismů a prostředí (změna krajiny vlivem člověka, chráněné rostliny a živočichové, potravní řetězce v různých ekosystémech apod.)

Tematický okruh Základní podmínky života (EV) je realizován v 6. a 7. ročníku:

6. ročník – v rámci učiva Biologie živočichů žáci vyhledávají informace o prostředí, v němž živočichové žijí, o jejich potravním řetězci a přizpůsobení se danému prostředí se zaměřením na ochranu ohrožených druhů živočichů (encyklopedie, internet)

7. ročník – v rámci učiva Fyziologie rostlin žáci vyhledávají informace o významu vody, ovzduší a půdy pro život rostlin a učí se porozumět propojenosti základních podmínek života (půda jako zdroj výživy, problematika čistoty ovzduší, význam vodních zdrojů, důvody ochrany biologických druhů)

Tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí (EV) je realizován v 6., 7. a 9. ročníku:

6. ročník – na příkladech hlavních zástupců skupiny lišejníků žáci porovnávají informace o stavbě a výskytu lišejníků v závislosti na jejich životních podmínkách (encyklopedie, internet)

7. ročník – na příkladech významných zástupců jednotlivých skupin bezobratlých živočichů žáci sledují rozšíření, projevy chování a výskyt bezobratlých živočichů v souvislosti se stavem životního prostředí a lidskou činností

9. ročník – v rámci učiva Půdy žáci porovnávají význam půdy v minulosti a současnosti (zdroj výživy, ohrožení půdy lidskou činností – dopravní a průmyslové stavby apod., rekultivace, nové funkce zemědělství v krajině, ochrana biologických druhů)

Tematický okruh Vztah člověka k prostředí (EV) je realizován v 9. ročníku v rámci učiva Ochrana přírody a životního prostředí – na příkladech kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí (globální problémy, ochrana životního prostředí v místě bydliště a v regionu, chráněná území, životní styl, hospodaření s odpady, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie) se žáci učí kultivovaně vyjádřit a obhájit vlastní názor a jsou vedeni k pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a k vlastní odpovědnosti ve vztahu k životnímu prostředí.

Tematický okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (MeV) je realizován v 9. ročníku v rámci učiva Ochrana přírody a životního prostředí – na příkladech ze zpravodajství žáci vyhledávají charakteristické prvky ve sdělení (výběr slov, obrazů a zvuků), učí se vyhodnocovat záměr jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a posoudit vztah předkládaného sdělení k realitě (věcná správnost, logická argumentace).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky, k vyhledávání, shromažďování, třídění a porovnávání informací, k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a jejich využití v praxi.

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů, s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení.

Kompetence komunikativní

Učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat, zajímá se o náměty, názory a zkušenosti žáků, vytváří příležitost pro komunikaci mezi žáky.

Kompetence sociální a personální

Učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání, vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé, vyžaduje dodržování pravidel slušného chování.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k aktivnímu uplatňování ochrany přírody a životního prostředí.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce a k bezpečnému užívání nástrojů a vybavení.